

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Zvezdica zaspanka pred očmi novih generacij

V jubilejni sezoni so si v **Lutkovnem gledališču Maribor** želeli velikega naslova, ki se ga je režiser Jaka Ivanc lotil z verističnim sledenjem zgodbi Milčinskega

Tjaša Gajšek

Zvezdico Zaspanko, mlado zvezdo, ki nenehno zamuja na delo in prevzetno sanjari o tem, da je svetlejša celo od zvezde Severnice, zaradi česar jo boter Mesec pošlje na Zemljo, so odrasle generacije otrok. V 50 letih profesionalizacije **Lutkovnega gledališča Maribor**, ki ga teater praznuje novembra letos, tudi mariborski otroci, ki so si še na Rotovškem trgu ogledali *Zvezdico*, kot si jo je zamislil Edi Majaron.

Direktorica in umetniška vodja gledališča **Katarina Klančnik Kocutar** je povedala, da so si v jubilejni sezoni v repertoar želeli uvrstiti velik naslov, kar *Zvezdica Zaspanka* v slovenski zakladnici zgodb za otroke gotovo je. Tokratna izvedba prve slovenske radijske igre iz leta 1952, ki je nastala v režiji in priredbi **Jake Ivanca**, bo natanko 240. premiera gledališča. "Ko smo se poglobili v besedilo, smo ugotovili, da je polna bogastva in da je bil Frane Milčinski Ježek res mojster besede in zgodb." Tudi prejšnja uprizoritev, ki jo je leta 1998 režiral Edi Majaron, je imela pet igralcev, kar je za **mariborsko lutkovno gledališče** veliko število, vendar je bila odigrana na manjšem odru. "Vesela sem, da naslovi, ki ji spoznavajo različne generacije otrok, živijo v novih oblačilih," je dodala **Klančnik Kocutar**.

Režiser in avtor priredbe Jaka Ivanc je pred začetkom ustvarjalnega procesa čutil veliko odgovornost do besedila in avtorja, predvsem pa do otrok. "Zvezdico Zaspanko poznajo celotne družine, začenši z dedki in babicami. Je steber slovenske otroške oziroma mladinske dramatike in radijskih iger za otroke. V tem, da predstave vidi več generacij otrok, vidim smisel ustvarjanja za otroke." Pri snovanju priredbe se je izogibal lastnemu branju *Zvezdice Zaspanke*, temveč veristično sledil zgodbi Milčinskega in tistemu, kar deluje že

več generacij.

Na Zemlji se lutkam iz vesolja pridružijo ljudje

Ustvarjalci so pri izbiri glasbe združili radijsko igro in pravljico v tiskani izdaji. Avtor glasbe **Davor Herceg** pesmi ni napisal na novo, temveč je uporabil songe iz pravljice, ki jih v radijski igri ni. Likovno podobo predstave sta ustvarila **Katarina Toman Kracina** in **Damijan Krcina**. Slikarka je oblikovala lutke, kipar pa scenske elemente. V besedilu ob predstavi sta zapisala, da je predstava razdeljena na dva dela: "na vesoljski del, kjer nastopajo nebesni planeti in (izključno) lutke, in del na Zemlji, kjer se lutkam pridružijo tudi ljudje, igralci." Režiser pojasnjuje: "Želel sem, da je v paru, ki ga srečamo na koncu predstave, *Zvezdica Zaspanka* lutka, razbojnik Ceferin pa igrana vloga. Sledim načelu, da je bolje, da lutka spremeni človeka, kot da človek spremeni lutko. Če kreacija spreminja kreatorja, ima večjo moč in je bolj živa."

"*Zvezdica Zaspanka* je ljubka, prijazna, odkrita, malo naivna, medtem ko so srebrne zvezdice nekoliko starejše - nekaj milijard let starejše od *Zaspanke* - a ljubke, malo nevoščljive in opravljive. Boter Mesec je strog, a prijazen obenem, in izgleda kot polna luna, včasih kot prazna ali le krajec, vse to v eni lutki. Komet Repatec je šarmantno ognjeno telo, hitrih misli in hiter kot blisk," še pišeta avtorja likovne podobe in dodajata, da so lutke mimetične in gibljive ter imajo zelo svetleče, zlate in srebrne lase, ki se bleščijo kot zlato in srebro.

Fizični napor, a tudi užitek

Po besedah **Barbare Jamšek** v vlogi *Zvezdice Zaspanke* spominska pena, iz katere

so lutke, ob treningu omogoča dobro in natančno animacijo. Ob fizičnem naporu in preizkušanju mej človeškega telesa tak način dela omogoča velik užitek, je dejala in dodala, da so se vsi igralci zaljubili v izbrano lutkovno tehnologijo." **Miha Bezeljak** v vlogi Ceferina je pred predstavo povedal, da se mora igralec podrediti lutki, jo ubogati in ne obratno. **Urša Kavčič** pa je izpostavila, da je Davor Herceg pri pripravi glasbe opravil zelo dobro delo in da predstava daje vtis, kot da bi z Ježkom besedilo in glasbo napisala skupaj, saj ima vsak igran lik svojo temo in glasbo, ki ga spremlja. "Glasba zelo dobro podpira predstavo in je eden izmed ključnih delov," je dejala Kavčič.

Igralka **Barbara Kukovec** se je ekipi pridružila kot gostja in bila očarana nad večopravnostjo, ki so jo med predstavo sposobni igralci, saj se vsi, z izjemo Jamšek v vlogi *Zvezdice Zaspanke*, preizkusijo v več vlogah. "Prvič gre vsa moja igralska energija skozi lutko. Presenečena sem bila nad tem, koliko operacij izvede igralec znotraj ene predstave: animira, igra, poje, pleše, ... Zanimivo bi bilo, da bi kamero enkrat postavili tako, da bi videli, kaj vse se dogaja v ozadju lutkovne predstave." Tudi **Gregor Prah** se je pridružil razmislekom ekipe, da je bila predstava sicer velik zalogaj, toda da so si med sabo pomagali in v pripravah uživali.

Predpremiere predstave, ki je namenjena starejšim od treh let, bo na Velikem odru danes, premiera pa jutri, 17. oktobra. *Zvezdico Zaspanko* v **Lutkovnem gledališču Maribor** napovedujejo hišni festival, ki se bo začel 28. novembra, na dan, ko se je leta 1974 zgodila prva premiera, in bo trajal do 3. decembra, do veselega dneva kulture.

Od radia do filma

Frane Milčinski Ježek (1914-1988), pisec humoresk, radijskih iger, filmskih scenarijev, režiser in igralec, je Zvezdico Zaspanko, prvo slovensko otroško radijsko igro, tudi sam režiral. Na odrskih deskah je nato najprej zaživela v majhni dvorani Mestnega lutkovnega gledališča, danes Lutkovno gledališče Ljubljana. Za prvo priredbo za lutkovni oder je Milčinski svoji pravljici dodal nove junake: sladoledarja, zamorca, Človeka iz gumija, pa inkasanta Pepeta Lučko. Gledalci in kritika so bili navdušeni, beremo v gledališkem listu.

Leta 1959 je Zvezdica Zaspanka izšla v knjižni obliki in Milčinskemu prinesla Levstikovo nagrado. Doživela je številne prevode, večkrat je izšla tudi kot slikanica in bila uprizorjena na domačih in tujih lutkovnih odrih, med drugim v Švici, Nemčiji, Bolgariji, ZDA in v republikah nekdanje Jugoslavije. Leta 1964 so pri Triglav filmu v režiji Črta Škodlarja posneli prvi slovenski celovečerni lutkovni film Zvezdica Zaspanka.

**"Če kreacija spreminja
kreatorja, ima večjo moč
in je bolj živa"**

Režiser in avtor priredbe Jaka Ivanc: "Želel sem si, da je v paru, ki ga srečamo na koncu predstave, Zvezdica Zaspanka lutka, razbojnik Ceferin pa igrana vloga. Sledim načelu, da je bolje, da lutka spremeni človeka kakor da človek spremeni lutko. Če kreacija spreminja kreatorja ima večjo moč in je bolj živa." Foto: Boštjan Lah

